

Ob prazniku odporništva

25. aprila se obhaja v Italiji praznik zmage odporniškega gibanja, to je, zmage odpora proti fašizmu in nacionalsocializmu, ki sta trpinčila in teptala Evropo ne samo med strašno dolgimi vojnimi leti, ampak že leta in leta prej, posebno v Italiji. Mladi rodovi si komaj lahko predstavljajo — ali pa sploh ne — kaj je bil fašistični in nacistični totalitarizem in kaj je za njihove starše pomenil njun poraz. Pomenil jim je izpolnitev največje in najbolj srčne želje, pomenil jim je svež dih svobode po dolgi zadušljivi zatohlosti, pomenil jim je prvi jutranji svit po dolgi, gluhi noči, o kateri se je zdelo, da je ne bo konca. Simbol tistega svežega diha in svita svobode je 25. april. Letos obhajamo na ta dan 35. obletnico tistega srečnega in upolnega dne.

Mogoče je 35 let že malo predolga doba, da bi lahko še dovolj živo in sveže doživljali srečne trenutke osvoboditve, ko so padle v Italiji zadnje večje trdnjave nacizma in njegovega zaveznika in ko smo v naših krajih in v Sloveniji že doživljali predokus dokončne zmage nad njima, čeprav je v naslednjih štirinajstih dneh padlo še mnogo žrtev. Toda vsi poštene in svobodoljubni ljudje so bili kot pijani od veselja. Pošast je bila poražena, zvijala in udarjala je na vse strani le še v poslednjih smrtnih krčih. Ljudem se je zdelo, da je to sploh dokončna zmaga nad zlom, počutili so se kot sami sveti Juriji pod vihrajočimi prapori svobode. Nihče si ni delal skrbi glede prihodnosti, vsem se je zdelo, da je zmaga nad fašizmom in nacizmom že tudi jamstvo svobode za mnogo, mnogo let in celo desetletij.

Toda pokazalo se je, da svoboda ni nikdar nekaj dokončnega, enkrat za vselej izbojevana zmaga nad nasiljem in lažjo. Tisti, ki so se preveč zanesli na njeno dokončnost, so kmalu spoznali, da je to dobrina, celo največja dobrina, nad katero je treba vedno bdeti in jo braniti. Vsak hip ji grozijo zahrbtni nevarnosti, včasih celo doždevno v imenu same svobode. Narodi in države, ki popustijo v svoji budnosti in s dajo zapeljati demagogom, se kmalu znajdejo v nevarnosti, da izgubijo svobodo in postanejo plen nove tiranije. Povojna stvarnost, od Češkoslovaške do Grčije pod polkovniki je to dovolj dokazala. Samo narod ki se politično nikoli ne zanemari in ki skrbno varuje svojo enkrat za drago cenno priborjeno svobodo, se je izkaže tudi vreden.

Neizogiben spopad?

V naših uvodnikih smo se zadnje mesece že večkrat ukvarjali z mednarodnim položajem v zvezi s krizo odnosov med Združenimi državami in Sovjetsko zvezo, posebno še kar zadeva zaplete okrog Irana in Afganistana. Med drugim smo že opozorili, da je predsednik Carter zaradi svoje neodločnosti, še bolj pa verjetno zaradi svoje nepoučenosti o pravi naravi teh zapletov že zamudil pravi ali boljše rešeno najprimernejši trenutek za učinkovite posege. Če bi bil pravilno poučen in če bi bil hitro ukrepal, bi bil verjetno dosegel, kar bi hotel, ne da bi bil tvegalo vojno. Vsekakor bi bil imel svetovno javno mnenje na svoji strani, kajti svetovno javno mnenje je obsojalo barbarstvo, kot ga predstavlja jemanje diplomatov za talce, kot tudi neupravičljivi sovjetski vdor v državo, ki ni predstavljala niti vojaške niti ideološke nevarnosti za Sovjetsko zvezo in je bila brez omembe vredne vojske. Toda od obeh dogodkov je minilo zdaj že precej mesecev, ne da bi bile Združene države energično reagirale. Svet se je čudil, a potem si je pač logično to razložil z dejstvom, da se Združene države bojijo reagirati. Bojijo se povzročiti kakršenkoli oborožen spopad ne samo s Sovjetsko zvezo, ampak celo z Iranom.

Za to so lahko imele Združene države sto utemeljenih vzrokov oziroma opravičil, toda v svojih zavezniških v Zahodni Evropi in po vsem svetu so vendarle spet vzbudile vtis, da se čutijo prešibke ali premalo odločne za kak oster nastop proti napadalcem na Afganistan in proti tistim, ki so ukazali zajetje talcev v Teheranu. Potrdile so vtis, ki so ga vzbudile že svojčas s kapitulacijo v Vietnamu, s porazom v Kam-

bodži, z vrsto umikov v Afriki in na Bližnjem vzhodu in s tem, da se dajo povsem pasivno izrinjati celo iz Srednje Amerike, kjer jih Fidel Castro že mnogo let nekanovano izziva. Seveda se da vse pojasniti z miroljubnostjo Združenih držav, toda velikan, ki mu lahko vsakdo po mili volji puli dlake iz brade in mu podstavlja noge, postane vaška šema. In Združene države so na tem, da se znajdejo v tej vlogi. Tako se ni čuditi, če se njihovi evropski zavezniki pomišljajo, da bi odločno stopili na njihovo stran bodisi v zadevi Irana, bodisi v zadevi Afganistana. Nihče se ne more več zaneesti na Ameriko in njeno moč.

Vsaka zahodna država, od Anglije in Francije do Nemčije in Izraela, je že vsaj enkrat, če ne večkrat v zadnjih desetletjih na lastni koži občutila nezanesljivost ameriškega zavezništva. Anglija in Francija sta to občutili ne le v obliki pritiska za likvidacijo svojega kolonialnega imperija, ampak tudi v spopadu z Egiptom l. 1956, ko se je Amerika hotela predstavljati svetu kot najodločnejša in najdoslednejša nasprotnica kolonializma, potem ko je sama mirno prebavila vse ogromno ozemlje, kar si je z močjo orožja osvojila v preteklem stoletju, od raznih španskih in mehiških ozemelj (Texas, Nova Mehika, Kalifornija itd.) do raznih tihomorskih otočij, med njimi Hawajev. Niti v glavo ji ne pade, da bi vrnila katero teh ozemelj, ki niso bila prej nikdar ameriška, medtem ko hoče prisiliti Izrael, da bi se odrekel »arabskim« ozemljem v Palestini, ki so bila nekdanja prava domovina judovskega naroda, kot vemo tudi iz svetega pisma.

Smešno bi bilo danes zahtevati, v ime-
dalje na 2 strani ■

Veleposlanik Kosin sprejel slovensko odposlanstvo

Jugoslovanski veleposlanik v Rimu Marko Kosin, ki se mudi na obisku v Furlaniji-Juljski krajini, je v torek sprejel enotno delegacijo slovenske manjšine v Italiji. Prisotni so bili predstavniki Komunistične partije Italije, Slovenske skupnosti, socialistične stranke, Slovenske kulturno gospodarske zveze, Sveta slovenskih organizacij in zastopniki iz Benečije. Delegacijo je pozdravil jugoslovanski generalni konzul v Trstu Cigoj, nakar je dr. Šiško v imenu slovenskih članov komisije za izdelavo osnutka za globalno zaščito, ki je bila ustanovljena pri predsedstvu vlade, poročal o

dveletnem delu komisije. Še predvsem se je zaustavil pri delu paritetnega odbora, v katerem je poleg koordinatorskega po pet slovenskih in italijanskih predstavnikov. Odbor bi z delom — zaenkrat je bilo govora zgolj o šolskih vprašanjih — moral dokončati do 15. maja, saj namerava vlada do konca junija izdelati lastni osnutek o globalni zaščiti slovenske manjšine. Spregovorili so nato še dr. Pavlin, deželni svetovalec Slovenske skupnosti Štoka, inž. Pečenko, prof. Černo in predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze Race. V odgo-

dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 27. aprila, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.45 Orkester Edmund Ross; 10.00 Poslušali boste; 10.30 Nediški zvon; 11.00 »Medvedek Buco«; Radijska igrice; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Slovenci v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila; 14.10 Glasba po željah; 15.00 Nedeljsko popoldne: »Mecečnik, variete. Šport in glasba; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 28. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.00 Poročila; 8.10 Jutranji almanah; 9.00 Glasbena matineja; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Radijski koncert; 11.30 Nasveti, paberkovanja, zanimivosti; 12.00 Glasbeni trenutek; 13.00 Poročila; 13.20 Revija »Primorska poje«; 14.00 Poročila; 14.10 Otroško okence: »Zdaj pa zapojmo!«; 14.30 Roman: »Beli grad — zakleti grad«; 15.10 Glasbeni ping pong; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 29. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.00 Poročila; 8.10 Goriške podobe; 9.00 Glasbena matineja; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Oddaja za otroški vrtec; 10.20 Radijski koncert; 11.30 Nasveti, paberkovanja, zanimivosti; 12.00 Kulturni dogodki; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila; 14.10 Odraslim povedano!; 15.00 Glasbeni popoldan za mladino; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 30. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.00 Poročila; 8.10 Jutranji almanah; 9.00 Glasbena matineja; 10.00 Poročila; 10.10 Radijski koncert; 10.45 Oddaja za prvo stopnjo osnovne šole; 11.30 Nasveti, paberkovanja, zanimivosti; 12.00 »Pod Matajurjan«; 12.30 Melodije; 13.00 Poročila; 14.10 Odprimo knjigo pravljic; 14.30 Roman; Rado Bednarik: »Beli grad — zakleti grad«; 15.00 Glasbeni popoldan za mladino; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 V našem prostoru; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 1. maja, ob: 8.00 Poročila; 8.20 Dobro jutro; 9.00 »Mati«, napisal Maksim Gorki; 10.00 Radijski koncert; 11.00 »Naše pravice«. Radijska igrice; 11.30 Nasveti, paberkovanja, zanimivosti; 12.00 Praznik dela; 12.20 Pevsi; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila; 14.10 Otroško okence: »Tomi na obisku«. Pripravlja Lučka Susič; 14.30 Mladi pisci; 14.45 Odmevi iz Rusije; 15.00 Glasbeni popoldan za mladino; 17.00 Mi in glasba; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 2. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.00 Poročila; 8.10 Jutranji almanah; 9.00 Glasbena matineja; 10.00 Poročila; 10.10 Radijski koncert; 11.00 Oddaja za srednjo šolo; 11.20 Vokalno-instrumentalni ansambli; 11.30 Nasveti, paberkovanja, zanimivosti; 12.00 Na goriškem valu; 12.30 Glasbena panorama; 13.00 Poročila; 13.20 Zborovska glasba; 13.40 Skladatelj dirigira; 14.00 Poročila; 14.10 Kje je napaka?; 14.30 Rado Bednarik: »Beli grad — zakleti grad«; 15.00 Glasbeni popoldan za mladino; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 3. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.00 Poročila; 8.10 Jutranji almanah; 9.00 Glasbena matineja; 10.00 Poročila; 10.10 Radijski koncert; 11.30 Nasveti, paberkovanja, zanimivosti; 12.30 Sodobni sound; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila; 14.10 Otroško okence; 14.30 Glasbeni popoldan za mladino; 16.30 Poslušali boste; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.45 Vera in nas čas; 19.00 Poročila.

—o—

VELEPOSŁANIK KOSIN SPREJEL SLOVENSKO ODPOSŁANSTVO

(nadaljevanje s 1. strani)

voru na posege je veleposlanik Kosin povedal, da je o problemu zaščite že govoril z zunanjim ministrom Colombom, znova pa bo o tem vprašanju govora med obiskom jugoslovanskega zunanjega ministra Vrhovca. Svoj poseg je končal z besedami, da je vedno pripravljen posredovati za potrebe slovenske manjšine ne le kot jugoslovanski predstavnik, pač pa tudi kot Slovenec.

■ nadaljevanje s 1. strani

nu neke abstraktne pravičnosti, da bi Združene države dale vzgled in se odrekle plenu svojega imperializma. Toda po drugi strani ne morejo zahtevati, da bi svet gledal v njih vzgled mednarodne pravičnosti in nesebičnosti. Združene države so bile tiste, ki so Iranu na ljubo cinično onemogočile dejansko ustanovitev neodvisne države Kurdistan, ki je bila že sklenjena na mednarodnih konferencah. Danes bi imele zvestega prijatelja v Kurdistanu. Upirale so se ustanovitvi neodvisnega Bangladeša in sploh ob vsaki priložnosti pokazale svoje nasprotovanje narodnoosvobodilnim gibanjem v Aziji in Evropi. Nikoli niso doumele važnosti gibanja in bojov za osvoboditev in neodvisnost narodov, vedno so potegnile z njihovimi zatiravci, z diktaturami in jim dajale pomoč v vseh oblikah v boju proti narodom, ki so zahtevali svobodo. Zmaga v vojni proti Hitlerju je do neke mere rehabilitirala Združene države v očeh svobodoljubnega sveta, a ta ugled so si spet v veliki meri napravile s svojo povojno politiko, ki je bila najtrdnjša opora vseh diktatur, levih in desnih, samo da so se kazale neprijazne Sovjetski zvezi. Bil pa je celo čas — in ne tako kratek — ko je ravno ameriška politika nosila zastavo »zbližanja« in »mirnega sožitja« — s Sovjetsko zvezo, v imenu dozdevno dobičkonosne trgovine in sitega prebavljanja. O tem ve kaj povedati npr. Zahodna Nemčija.

Tako se danes ni čuditi, če je Zahod previden, ko Amerika zdaj zahteva, naj gre za njo čez drn in strn. Boji se, da se bo lepega dne Amerika sporazumela s Sovjetsko zvezo za novo »miroljubno sožitje«, vsaj na obroke, Evropo pa prepustila usodi, da se pobota s Sovjeti kakor ve in zna.

Jasno je, da je Zah. Evropa glede svoje varnosti odvisna od Združenih držav, toda Združene države niso nikoli skrivale, da zanje končno ni tako zelo važno, če teče meja sovjetskega imperija nekje ob Elbi in Donavi ali na obali Atlantskega oceana. To so dale Evropi že tolikokrat čutiti, da je postalo to v Evropi nekaka parola. V bistvu je to seveda velika neumnost, kajti če bo

tekla kdaj meja sovjetskega imperija ob obali Atlantskega oceana, bo kmalu predstavljena na ameriško celino. Toda v evropskih narodih je vzbudilo nezaupanje, ki ga ni lahko premagati, tembolj, ker so evropski narodi že bili priče, kako mirno je Amerika prenesla zasedbo Madžarske in Češkoslovaške, zatrtje upora v Vzhodni Nemčiji, postavitev berlinskega zida in še marsikaj.

Zato se zdaj ni čuditi, če se zahodnoevropske države pomišljajo, saj se ne morejo zanesti na trdnost ameriške politike. In če se konča tako kot v Vietnamu? Ekipe, ki so se zadnjih dvajset let vrstile v vodstvu Združenih držav, so s svojo nesposobnostjo in neodločnostjo omajale zaupanje evropskih držav v Združene države.

Vse to Sovjetska zveza ve in v tem je moč njene politike in njenih osvajavskih teženj. Ve, da lahko tvega, ne samo zaradi zrahljanih zvez med evropskimi zavezniki in Združenimi državami, ampak tudi zaradi nejasnosti in neodločnosti same ameriške politike. Če bo prišlo lepega dne do vojne, ga spopada, bo glavni vzrok prav v tem, da so Združene države vse predolgo vztrajale — in še vztrajajo, bi lahko rekli — v vlogi velikana, ki premalo rabi možgane in zato ne zna izkoristiti niti lastne moči, še manj pa zna zagotoviti svoje prijatelje. In čim večja je ta negotovost ameriške politike, tem bolj neizogiben postaja spopad s Sovjetsko zvezo. Tem bolj pa postaja tudi jasno, v kakih škripcih so se znašli narodi Zahodne Evrope med nezanesljivim in mlahavim zaveznikom onkraj oceana in neizprosnim in doslednim nasprotnikom na lastnih mejah.

—o—

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu

vabi na

SPOMINSKI VEČER
o Jeanu Paulu Sartru

Govorila bosta prof. MARTIN BRECELJ in picatelj BORIS PAHOR.

Večer bo v društvenih prostorih v ulici Donizetti 3, v ponedeljek, 28. aprila, ob 20.30.

Letošnji maturitetni izpiti

Minister za javno šolstvo Sarti je objavil seznam predmetov, iz katerih bodo od 3. julija dalje polagali zrelostne izpite

Novost zadeva izpite kot take, čeprav seveda ni mogoče govoriti o kaki reformi. Ostali sta dve pismini nalogi in ustni izpit iz dveh predmetov. Predmeta bosta izbrana iz skupine štirih predmetov, ki jih je minister naštel za vsako vrsto šole

En predmet za ustni izpit izbere kandidat, drugega pa izpraševalna komisija. Novost je v tem, da bo sklep komisije znan kandidatu le en dan pred njegovim izpraševanjem. Ministrov dekret določa tudi, da mora izraziti pozitivno mnenje za pripustitev kandidata k zrelostnemu izpitu dvetretjinska večina profsorskega zbora. Doslej je o tem odločala absolutna večina.

Zdaj pa k predmetom, iz katerih bodo polagali zrelostne izpite na višjih srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom v naši deželi. Prvi pismini predmet bo povsod slovenščina. Drugi pismini predmet bo na klasičnem liceju grščina, na znanstvenem liceju matematika, na učiteljsku prevod iz latinščine, na trgovskem tehničnem zavodu knjigovodstvo.

Od ustnih predmetov bo na vseh slovenskih zavodih eden izmed štirih predmetov slovenščina. Ostali predmeti za ustni izpit pa bodo: Klasični licej italijanščina, zgodovina, prirodopis. Znanstveni licej: italijanščina, fizika, filozofija. Učiteljske: italijanščina, pedagogija, prirodopis. Trgovski tehnični zavod: italijanščina, trgovinstvo, blagovnanstvo.

Italijanski valutni predpisi

V Italiji se množijo protesti proti sedanjim valutnim predpisom ter protestirajo tako gospodarski operaterji kot navadni turisti. V Italiji nihče ne sme imeti brez dovoljenja tuje valute, pri potovanju v tujino pa je dovoljeno imeti samo 750.000 lir na leto in sicer 100.000 v lirah, 100.000 v tuji valuti z bančnim potrdilom ter ostalih 550.000 s čeki.

Gospodarski operaterji poudarjajo, kako je 750.000 lir smešno nizka vsota po inflaciji v zadnjih letih za daljša potovanja v tujino. Zahtevajo, naj bi to vsoto povišali na 2 milijona lir na leto. Kot kaže, pa ministrstvo za zunanjo trgovino — ki je pristojno za to vprašanje — utegne povišati letni znesek na 1.200.000 lir. Za porazdelitev te vsote med lire, tuje valute in čeke pa so pristojni še drugi organi, kot so zakladno ministrstvo, proračunsko ministrstvo in Banka Italije. Ti organi imajo zdaj medsebojne posvete.

Guverner Banke Italije Ciampi je 18. marca poslal pismo takratnemu ministru

za zunanjo trgovino Stamatiju ter je trdil, da zaradi varčevanja ni dovoljeno preseči letne vsote enega milijona. Izvedenci ministrstva za zunanjo trgovino so v svojih računih na podlagi inflacije v Evropski gospodarski skupnosti in na podlagi razvrednotenja lire prišli do zaključka, da bi omenjena vsota lahko dosegla 1.200.000 lir, ne da bi kršili strogo nadzorstvo nad potrošnjo, ki ga je priporočil guverner Banke Italije.

Politične stranke so priporočale omejevanje vsote za potovanje v tujino v času

mednarodne monetarne krize, v času padanja lire v razmerju z drugimi močnimi zahodnimi valutami ter v času bega kapitalov v tujino. Številni omenjeni ugovori so odpadli, ker je pred meseci pričel veljati enotni evropski monetarni sistem.

Poleg tega bi lahko druge članice Evropske gospodarske skupnosti sprejele protikrepe proti Italiji, ker njihovi državljani brez omejitve prinašajo velike količine močnih valut v Italijo. Turistična bilanca je bila lani za Italijo aktivna za več kot 3.000 milijard lir.

Ko je bil list že v tisku, se je zvedelo, da je odslej dovoljeno pri potovanju v tujino imeti 1.100.000 lir na leto.

Občni zbor bančnih zavodov

Pred dnevi so bili občni zbori slovenskih denarnih zavodov na Tržaškem in na Goriškem. V Gregorčičevi dvorani v Trstu je bil redni občni zbor delničarjev Tržaške kreditne banke. Predsednik upravnega sveta Polojaz je podal poročilo, iz katerega bilo razvidno, da je v lanskem poslovnem dobi vrednost zaupanih vlog presegla 21 milijard lir, čisti dobiček pa je znašal nad 372 milijonov lir. Predsednik upravnega sveta je podčrtal nujnost po odprtju novih bančnih okenc Tržaške kreditne banke v Furlaniji - Julijski krajini. Omenil je, da banka morala povečati svojo glavnico. Do biček je bil za 46 odst. večji od dobička v letu 1978 in to kljub izrednim stroškom, ki jih je banka imela za posodobitev opreme in prostorov. Promet je bil za nad 21 odst. višji kot leta 1978.

V soboto, 19. t.m., je imela občni zbor tudi Kmečka banka v Gorici, in sicer v prenovljenem prostoru na Verdijevem korzu, kamor se ho v kratkem preselila iz ulice Morelli. Poročilo o poslovanju je posredoval predsednik upravnega sveta Leban. Zaupana sredstva so se lani povečala za 26,9 odstotka in so presegla 13 milijard in pol lir. Končne postavke so se lani v primeri s predlanskim letom zvišale za ne-

kaj več kot 30 odst. Kmečka banka v Gorici deluje neprekinjeno od leta 1909.

Redne letne občne zборе so imele tudi Hranilnice in posojilnice v Sovodnjah, na Opčinah in v Nabrežini. Iz poročila, ki ga je prebral predsednik openske Hranilnice inž. Sosič, je razvidno, da je ta slovenski zadružni denarni zavod najmočnejši med sorodnimi slovenskimi zavodi v zamejstvu, saj znaša vrednost vlog 27 milijard lir. Uspeh je v lanskem poslovnem letu zabeležila tudi Hranilnica v Nabrežini, saj je novemu upravnemu svetu, ki mu predseduje Gvido Zidarič, posrečilo odpraviti razne težave, zaradi katerih je bila svoj čas imenovana komisarska uprava. Na občnem zboru so upravnemu svetu med drugim priporočili, naj prouči možnost, da bi posojilnica poslovala za stranke tudi v poplčanskih urah.

—o—

NOGOMETNI ŠKANDAL

Disciplinska komisija italijanske nogometne zveze je v teh dneh dokončala preiskavo o nogometnem škandalu. Seveda bo zaenkrat šlo le za zahteve, o katerih se bo moralo izreči disciplinsko razsodišče, ki šteje pet članov, predseduje pa mu odvetnik D'Alessio. Proti razsodbam je možen priziv na zvezno prizivno sodišče, nakar je razsodba dokončna. V najboljšem primeru se bo prvostopenjska razprava pričela okrog 7. maja, saj mora po pravilniku preteči deset dni od izročitve zahtev. Ker pa je dokumentacija zelo obširna — preko 800 tipkanih strani — se bo pričetek po vsej verjetnosti še nekoliko zavlekel, vsaj tja do 14. maja. Na podlagi že poznanega obtoževalnega gradiva je moč sklepati, da bo predsednik preiskovalne komisije De Biase zahteval vsaj devet doživljenjskih izključitev, ki naj bi veljale za Milanovega predsednika Colomba in za nogometaše Albertosija in Morinija (oba Milan), Cacciatorija, Wilsona, Manfredonia in Giordana (vsi Lazio) ter za Della Martiro in Stefana Pellegrinija. Prvi igra pri Perugii, drugi pa pri Avellinu. Za preostalih deset igralcev pa so predvidene kazni od nekaj mesečne do večletne prepovedi igranja. Od prvoligaških klubov naj bi bili kaznovani z nazadovanjem v B ligo Milan, Perugia in Avellino, v drugi ligi pa grozi nazadovanje Genoi in Palermu. Seveda pa so to zaenkrat le predvidevanja.

Med poučnim izletom udeležencev seminarja FUENS: obisk tržaške Rizarne

Posvetitev novega beograjskega škofa

V Beogradu so v nedeljo, 20. t. m., slovesno posvetili za novega beograjskega nadškofa slovenskega rojaka msgr. Alojzija Turka. Nadškof Turk se je rodil na Dolenjskem leta 1909, v duhovnika pa je bil posvečen leta 1937. Že od bogoslovnih let, torej od leta 1934, pa do leta 1958 je delal v škopski škofiji, kjer je bil škof Slovenec dr. Gnidovec. Pozneje je delal v Beogradu, kjer od leta 1964 urejuje revijo Blagovest. Po odstopu dosedanjega nadškofa dr. Bukatka ga je papež Janez Pavel II. imenoval za novega beograjskega nadpastirja.

Glavni posvečevalec je v nedeljo bil pronuncij msgr. Cecchini, ki je tudi vodil celotno liturgijo, ob njem pa zagrebški nadškof in predsednik jugoslovanske škofovske konference Kuharić in ljubljanski nadškof in metropolit dr. Šuštar. Vseh prisotnih škofov je bilo 13, ob njih pa 40 duhovnikov in velika množica vernikov, ki je

povsem napolnila frančiškansko cerkev sv. Antona. To cerkev je zgradil slovenski arhitekt Plečnik. Izbrali so jo zato, ker je veliko večja od stolnice. Med slovesnostjo, ki je trajala poltretjo uro, je pel zbor pod vodstvom lazarista Devetaka, ki je tudi Slovenec, a dela v Beogradu. Med verniki so bili prisotni zastopniki iz vse beograjske škofije, tudi iz najbolj oddaljenih krajev. Tako tudi iz Kosova, kjer je novi nadškof dalj časa deloval. Odsoten je bil le dosednji nadškof dr. Bukatko, ki je v bolnišnici. Po zastopniku je poslal svoj pozdrav, namesto govora, ki bi ga moral sam prebrati, pa je spregovoril subotiški škof.

V cerkvi je bilo tudi vidno zastopstvo srbske pravoslavne cerkve in beograjske pravoslavne teološke fakultete. Po cerkveni slovesnosti je bilo priložnostno kosilo, ki so se ga udeležili tudi predstavniki lasti.

Izglasovan proračun 1980 v občini Devin - Nabrežina

V torek, 22. t.m., se je sestal na svoji zadnji seji pred potekom mandata devinsko-nabrežinski občinski svet. Kot glavna točka dnevnega reda je bilo glasovanje o proračunu, ki ga je predstavila manjšinska koalicija KPI - PSI. Med politiki je vladalo veliko zanimanje, kako se bo glasovanje pravzaprav zaključilo, saj sta nekaj dni poprej ob vprašanju velikih lotizacij, ki predvidevajo naselitev za več sto ljudi, nastala dva nasprotujoča si tabora: na eni strani KPI in SSK, ki sta bili proti lotizacijam v skladu s političnimi dokumenti, ki jih je predlagala SSK in jih je bil **soglasno** odobril občinski svet, na drugi pa PSI, KD, PSDI in MSI, ki so se zavzemali za nove naselitve.

Na torkovi seji je bilo ozračje precej napeto, zlasti po kritičnem posegu svetovalca SSK, ki je precej negativno ocenil delovanje uprave in zlasti zadržanje PSI ob razpravi o novih gradnjah. Voditelj svetovalske skupine SSK Terčon je označil sedanje zadržanje PSI za predvolilno gesto, da bi si ta stranka zagotovila glasove predvsem na desnici v tekmovalstvu z Listo za Devin - Nabrežino, kot se je to zgodilo pred zadnjimi občinskimi volitvami, ko je ista stranka izstopila iz leve sredine, da bi se izognila neposrednim odgovornostim za poravne splošnega regulacijskega načrta. Terčon je med drugim očitil upravi, da se ni dovolj zavzemala za specifične slovenske probleme v občini, češ da jih je po večini podrejala strankinim interesom. Neodločnost in demagoški posegi so bili — je dejal — druga značilnost te manjšinske uprave, ki večkrat ni delovala v skladu z željami ljudstva oziroma krajevnih konzult. V načelnih vprašanjih in zlasti ko je SSK odločno zahtevala, je nadaljeval svetovalec, pa je uprava naredila nekaj konkretnih korakov v korist in zaščito domačinov. Terčon je zaključil svoj poseg z napovedjo, da bo SSK omogočila odobritev proračuna, v prepričanju, da bo s svojim zadržanjem preprečila kakršnokoli politično špekulacijo in tako ponovno dokazala svoje odgovorno stališče. Poleg tega, je še dejal, naj bo to naša oddolžitev upravi, ki nam je omogočila, da smo dobili svoje predstavnike v izredno važnih komisijah (gradbena, urbanistična, predstavništvo UWC) ter naj

bo to prvi korak k enotnemu nastopu proti skupnemu nasprotniku, kot je lista za Devin - Nabrežino, ki misli zbrati in povezati konservativne in Slovencem nasprotne sile.

Zelo ostre poseg je imel dr. Pase za KD, ki je predvsem očitil upravi nedelavnost in neodločnost. SSK je očitil nejasnost glede političnih izbir.

Socialni demokrat Zanevra je izjavil, da bo prvič glasoval proti proračunu, ker je nezadovoljen z delovanjem uprave, ki ni znala vrednotiti njegovega pozitivnega pristopa.

V razpravo sta posegla oba socialistična svetovalca, in sicer predvsem, da zavrnete očitke SSK s tem, da sta skušala prepriča-

ti svetovalce, da je PSI strog zagovornik zakonitosti. Zdi se nam, da se vsi upravitelji vedejo v skladu z zakoni, in je sklicevanje nanje prelahek izgovor, ko nekdo neče prevzeti nase politične odgovornosti.

KPI je še enkrat poudarila, da je uprava delovala z okrnjeno večino in je morala večkrat pristati na kompromisne rešitve. Voditelj KPI je skušal prepričati svetovalce, da ni nikakega nesporazuma med KPI in PSI in se je pridružil pozivu SSK k enotnosti proti skupnemu nacionalističnemu nasprotniku, ki ga predstavlja novoustanovljena Lista.

Sledilo je glasovanje in proračun je bil izglasovan z 11 glasovi KPI, PSI in SSK, proti je glasovalo 9 svetovalcev KD, PSDI in MSI.

Tako se je torej zaključilo to obdobje upravljanja manjšinskega odbora v tej občini.

n k

Zadnje seje občinskega sveta v Dolini

Dne 23. aprila je potekel petletni mandat vsem občinskim in pokrajinskim svetom, ki so bili izvoljeni leta 1975. Volitve za obnovitev teh izvoljenih teles bodo — kot znano — prihodnjega 8. in 9. junija.

Tako je tudi dolinski občinski svet imel v tem mesecu svoje zadnje seje, na katerih je med drugim odobril podelitev odličja prijateljstva občini Marzabotto iz Emilije, ki je splošno znana po številnih žrtvah, ki jih je pretrpela v krutih nacističnih represalijah v zadnjih mesecih zadnje vojne.

Prav tako je občinski svet odobril prispevke godbam, športnim in kulturnim društvom in mladinskim krožkom za tekoče leto. Svetovalska skupina Slovenske skupnosti je predlagala povečanje prispevka mladinskim krožkom in domovom, otroškemu zboru Slovenski šopek, Glasbeni šoli in skavtski družini pa prvo podelitev prispevka. Občinska uprava je sprejela le prispevek skavtski družini, zaradi česar so se svetovalci SSK pri tem sklepu vzdržali.

Med vprašanji in priporočili je svetovalec Gombač opozoril, da številni neznanci odlagajo odpadni material na raznih mestih med Ključem in Ricmanji, kar bo treba vsekakor odpraviti.

Svetovalec Tul je ponovno zahteval, da občina v najkrajšem možnem času poskrbi za dostojno ureditev izredno zanemarjene-

ga okolja na križišču cest pri Pilu v Mačkoljah, kjer so spomenik padlim, občinski vodovod, tabla z napisom vasi, znamenje sv. Jožefa in zgodovinski kamen iz l. 1819. Po danih zagotovilih župana naj bi se to okolje uredilo do jeseni.

—o—

SLOVESNOST NA KONTOVELU

Na Kontovelu je bila v nedeljo, 20. t.m., verska slovesnost. Blagoslovili so namreč marmornata kipa, ki ponazarjata slovenska svetniška škofa Barago in Slomška in ki sta postavljena na pročelju župne cerkve. Slovesnost je zaradi mraza in sneženja potekala v cerkvi in ne pred njo, kot je bilo predvideno. Po litanijah je imel govor škofov vikar dr. Škerl, ki se je ustavil tako pri verskem kot pri narodnostnem pomenu obeh škofov, ki imata zdaj svoj kip na Kontovelu. Nekaj pesmi je izvedel skavtski kvintet, nekaj pa zbrani verniki. Ob župniku Bogatcu je spregovorila tudi mlada faranka.

—o—

SPORED PRIREDITEV

OB POIMENOVANJU OSNOVNIH ŠOL S SLOVENSKIM UČNIM JEZIKOM V ZGONIKU PO »1. MAJU 1945« IN V SALEŽU PO »LOJZETU KOKORAVCU - GORAZDU«

30. aprila 1980 ob 19. uri v osnovni šoli v Zgoniku

— recital učencev osnovne šole Zgonika

1. maja 1980 ob 16. uri pred osn. šolo v Zgoniku

— polaganje vencev na občinski spomenik ob 35-letnici osvoboditve

SLOVESNOST OB POIMENOVANJU OSNOVNE SOLE S SLOVENSKIM UČNIM JEZIKOM V ZGONIKU PO »1. MAJU 1945«

— odkritje spomenika in blagoslov

— slavnostni govori

— nastop predšolskih otrok — vrtec Zgonik

— nastop učencev osnovne šole Brišički

— nastop učencev italijanske osn. šole Zgonik

— nastop učencev osnovne šole Salež

— nastop učencev osnovne šole Zgonik

— nastop TRZASKEGA PARTIZANSKEGA PEVSKEGA ZBORA

Od 15. do 24. ure bodo delovali kioski z jedar-
čo in pijačo.

Od 20. do 24. ure ples na prostem ob zvokih ansambla »LOJZETA FURLANA«.

Obisk v Furlaniji - Julijski krajini

V petek, 18. t. m. je bilo v gosteh pri deželnem odzoru komunistične partije Furlanije - Julijske krajine odposlanstvo komunistične partije Avstrije s Koroškega. Odposlanstvo so sprejeli deželni tajnik Rossetti in njegovi sodelavci. Delegaciji sta si izmenjali mnenja, o mednarodnem položaju in si hkrati izmenjali informacije o položaju v Avstriji in na Koroškem, oziroma v Italiji in v deželi Furlaniji - Julijski krajini. Za obe stranki je velikega pomena vprašanje ohranitve miru. Delegaciji sta se strinjali, da bosta še dalje ohranili in okre-
pili stike, ki so koristni za razumevanje

stvarnosti, v okviru katere deluje vsaka partija, in za globlje spoznanje, kako vsaka partija ocenjuje vprašanja mednarodnega delavskega gibanja. Odposlanstvo komunistične partije Avstrije s Koroškega je sprejel tudi dolinski občinski odbor. Ob sklepu srečanja so člani delegacije avstrijske partije povabili odposlanstvo komunistične partije Furlanije - Julijske krajine, naj se 15. maja udeleži v Beljaku organizacijske konference komunistične partije Avstrije s Koroškega. Delegaciji sta se sporazumeli za kulturne izmenjave, za izmenjavo izkustev in delegacij na raznih ravneh.

Predstavitev knjige o šolstvu v Trstu in Gorici

V Attemsovi palači v Gorici je bila prejšnji teden predstavitev knjige prof. Daniela Bonamoreja s tržaške univerze. Delo nosi naslov »Disciplina giuridica delle istituzioni scolastiche a Trieste e Gorizia«; okroglo mizo so priredili goriška občina, pokrajinska uprava in šolsko skrbništvo. Knjigo so predstavili trije strokovnjaki s tržaške univerze in obdelali snov s treh vidikov: zgodovinskega, juridičnega in sociološkega. Navzoč je bil tudi avtor in je ob zaključku odgovarjal na vprašanja iz občinstva, ki je popolnoma napolnilo veliko dvorano Attemsove palače.

Po pozdravnih besedah goriškega župana De Simoneja, je spregovoril najprej prof. Pietro Zovatto, ki je orisal zgodovinsko dogajanje v zadnjih letih avstroogrske monarhije in v obdobju fašizma, ko je ta skušal iztebiti slovensko besedo iz naših šol in sploh vseh ustanov. Orisal je tudi zadržanje goriške in tržaške Cerkve v tistih nejasnih časih in zlasti glede na pritisk na tedanjega tržaškega škofa Fogarja; verjetno bi bilo dobro, da bi podrobneje govoril tudi o goriških razmerah v tistem obdobju.

Dve prireditvi

Na Ljesah v Beneški Sloveniji se je v nedeljo, 20. t. m., končala 11. revija Primorska poje, ki sta jo priredili Slovenska prosvetna zveza in Združenje pevskih zborov Primorske. Kot je že običaj, so bili koncerti v različnih krajih, in zadnji koncert je bil v občini Grmek. Nastopilo je deset zborov z obeh strani meje. Prvi na vrsti je bil domači zbor »Rečan«. Omenimo naj še zamejske: zbor Jezero iz Doberdoba in zbor Oton Župančič iz Štandreža. V dvorani se je zbralo precej občinstva, ki ga je uradno pozdravil grmeški župan, ing. Benini.

Velika otroška prireditev pa je bila v nedeljo v Doberdobi, kjer je bil prvi Pastirčkov dan. Zaradi slabega vremena je bila prireditev v župnijski dvorani in ne na prostem. Kljub temu je bil ves prostor popolnoma zaseden. Govor o zgodovini in o vlogi otroškega mesečnika »Pastirček« je imela pesnica Ljubka Šorli. Nato so nastopili nekateri otroški zbori in nekateri instrumentalni solisti. Na sporedu je bila tudi igra »Janče«, ki so jo izvedli otroci iz Števerjana.

POHOD PRIJATELJSTVA

Preteklo nedeljo je bilo po goriških in novogoriških ulicah vse živo; računajo, da se je udeležilo Pohoda prijateljstva nad 4500 mladikov, ki so v jutranjih urah startali z goriškega Travnika in preko mejnega prehoda na Erjavčevi cesti šli v Novo Gorico, od tam pa skozi solkanski mejni prehod prišli do cilja v ul. Don Bosco, kjer je bilo nagrajevanje in obilno okrepčilo za vse tekmovalce. Pohoda so se udeležile številne skupine iz Gorice, novogoriške občine, iz vse dežele in tudi iz Veneta in Romagne. Najštevilnejša je bila osnovna šola iz

Prof. Giorgio Conetti je govoril o juridičnih aspektih in nakazal različno gledanje na šolsko zakonodajo, ki ni povsem enaka v vseh krajih, kjer živijo Slovenci, v Slovenski Benečiji pa sploh o tem ni govora, ker slovenskih šol ni. Zavzel se je za to, da bi slovenska manjšina imela povsod pravico do svoje šole ne glede na številčnost in kraje, kjer živi; to pa bi predstavljalo poenotenje zakonodaje, kar ni lahko.

Ansambel »L. Hlede« posnel gramofonsko ploščo

V sredo, 9. aprila, so člani ansambla Lojzeta Hledeta predstavili v Števerjanu svojo zadnjo ploščo, ki so jo pred kratkim posneli v studiju AVF v Nemah pri Vidmu. Gramofonska plošča, oz. kaseta nosi naslov »Večer v Števerjanu«; na ovitku je fotografija Števerjana v večernih urah, v ospredju pa so člani ansambla; na plošči je 12 skladb, za nekatere sta napisala besedila Saša Martelanc in Ivan Malavašič, nekaj je Gregorčičevih, ostale pa so na narodno besedilo. Izdaja plošče in kasete je pomemben kulturni dogodek, saj priča o ustvarjalnosti in zavzetosti naših glasbenih sku-

Zadnji govornik je bil prof. Emidij Susič, ki je podal sociološko razlago in se zaustavil ob slovenskih avtorjih, kar je bilo zelo pomembno, saj so se italijanski šolniki lahko seznanili tudi s stališči, ki jih zagovarjajo slovenski strokovnjaki. Ob koncu je spregovoril še avtor prof. Bonamore in naglasil, da je napisal to knjigo predvsem z juridičnega vidika in da se je zaustavil predvsem pri slovenskem šolstvu, ker je to nekaj nenavadnega. Govoril je nadalje o svojih načrtih za izdajo knjige na podobno temo, o Južni Tirolski in Dolini Aosta. Rekel je tudi, da bi bilo prav, da bi tudi druge jezikovne manjšine dobile svoje šole v Italiji.

pin, da ohranijo tudi za bodočnost svoje stvaritve na tem področju. Pred kratkim je tudi Sovodenski nonet izdal svojo ploščo. Upajmo, da bodo ljubitelji glasbe in ljudskih pesmi znali ovrednotiti ta prizadevanja naših instrumentalnih in vokalnih skupin. Na plošči Lojzeta Hledeta so posnete sledeče skladbe: Večer v Števerjanu, Na trgatav veselo, Gozdnič je že zelen, Najlepše je doma, Nevesti, Opomin k veselju, Na drugi strani pa so Svatovska polka, Prstan, Na festivalu, Mladosti spomin, Vasovanje in Zdravica.

PROSLAVA V MONIGU

Med proslavami ob obletnici osvoboditve po Italiji velja opozoriti na prireditev, ki je bila 24. aprila v kraju Monigo pri Trevisu. V vojašnicah CADORIN je bilo namreč v letih 1942-43 koncentracijsko taborišče, kamor so italijanske zasedbene čete iz tako imenovane »ljublanske pokrajine« izgnale kakih 2800 civilistov. Od lakote jih je po doslej znanih podatkih umrlo 187. Od teh je bilo 54 otrok. Še danes se ne ve, kje so jih pokopali. Taborišče sodi v vrsto italijanskih koncentracijskih taborišč, med katerimi sta po grozotah najbolj znani na Rabu in v Gonarsu. Manjša taborišča pa so bila še v omenjenem Monigu, v Chiesanuovi pri Padovi, v Reniciju, v Viscu in drugje. Po vojni so bili v vojašnicah v Monigu nastanjeni tudi slovenski begunci.

Dne 24. aprila so v krajevni cerkvi odprli razstavo risb, grafik in akvarelov, ki jih je o življenju v taborišču ustvaril tam zaprti likovnik Vladimir Lamut. Slikar je umrl že leta 1962, po njem je imenovana

galerija v Kostanjevici. Njegove umetniško in zgodovinsko pomembne upodobitve razstavlja zveza partizanov in občina iz Moniga.

S TRŽAŠKEGA

SPORED ZA PROSLAVE 35-LETNICE OSVOBODITVE

- 24. aprila**
- 11.30 Gledališče F. Prešeren: razstava ex tempore vseh šol na tematico miru v svetu
 - 15.00 Spominski tek: Bazovica - Gročana - Boršt
 - 19.00 Telovadnica: otvoritev razstave slik Maria Magajne
 - 20.30 Telovadnica: prireditev osnovnih in srednjih šol; gostuje šola iz Kočevja

25. aprila

 - 10.00 Spominski tek: Ricmanje - Log - Tovarna motorjev - Domjo - Milje
 - 20.30 Gledališče Prešeren: solistični koncert dua Zarko Hrvatič (violina) — Nadia Omar (klavir)

26. aprila

 - dopoldne Spominski tek: Milje - Hrvatini
 - 18.45 Spominski tek: blok Osp - Mačkolje - Prebeneg - Dolina - Boljunc
 - 20.30 Gledališče Prešeren: podpis sporazuma z občino Marzabotto; kulturni program PD Vodnik

27. aprila

 - dopoldne Zaključna manifestacija
 - 9.30 Zborni mesto pred gledališčem
 - 10.30 Svečanost pri spomeniku: govori, vojaška častna straža; kulturni program (združeni zbori)
 - 16.00 Otvoritev filmske dejavnosti v Gledališču: predvajanje partizanskih filmov

ZA VSE PRIREDITVE JE VSTOP PROST

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Nova številka »Zaliva«

Pred kratkim je izšla nova, 3. in 4. lanska številka »Zaliva«. Zamuda je povzročila, da so se nekateri že bali, da ne bo več izšla. Vsekakor je treba povedati, da je bilo zadnji čas po njej veliko povpraševanje, kar je dokaz, da je mnogim pri srcu. Upajmo, da se to izraža tudi v denarni podpori reviji in da se glede nje ne bo potrdil rek, da smo Slovenci najbolj skop narod v Evropi, vsaj kar zadeva pomoč kulturnim pobudam.

Nova številka prinaša na uvodnem mestu uredniški uvodnik »Ob praznovanju neke obletnice« — komentar o petindvajsetletnici Slovenske kulturno-gospodarske zveze. Kot podnaslov stoji: »Še eno nespodbudno razmišljanje«. Uvodnik je zelo polemičen in očita med drugim vodstvu SKGZ, da premalo skrbi za gospodarski razvoj slovenske manjšine v Italiji.

Sledi nadaljevanje in konec »Pričevanja« Virgila Ščeka — nekaj njegov življenjepisni memorandum. Ta drugi del se nanaša na dogodke v letu 1918, ko je Italija zasedla Slovensko Primorsko, na dobo pod fašizmom in nekaj malega tudi še na čas druge svetovne vojne. Franček Križnik pa nadaljuje svoj dolgi spis »Med komunistično diktaturo in demokracijo«. Spis ima to odliko, da Križnik ne piše kar tjavendan, ampak skuša vsako svojo trditve — spis se nanaša na čas po prvi svetovni vojni — vestno dokumentirati. Vendar je slišati zlasti z marksistične strani pripombe, da pri tem Križnik ni šel preko najbolj znanh marksističnih avtorjev Lenina, Roze Luxemburg in še nekaterih drugih.

Sledi razprava Luigija Michieletta »Slovenski drobci v Nietovem romanu »Grof ovčar«. J. S. pa nadaljuje in zaključuje razpravo »Bias«, v kateri razkriva ideološke usedline v slovenskem zgodovinsko-pisnem ter potvorbe glede takojmenovane nezgodovinskosti - slovenskega naroda«. Pri tem polemizira zlasti tudi z marksističnim stališčem. Zanimivo in dobro dokumentirano je tudi avtorjevo zavračanje dosedanjega pojmovanja slovenske srednjeveške zgodovine in vloge plemstva v njej. Avtor pravi med drugim: »Trditve o "tujem" plemstvu in vladarju ter o slovenskem podložništvu so torej v resnici potvorbe«. Jasno je seveda, da so te potvorbe služile v novejšem času določenim političnim tendencam tistih, ki so trdili, da hočejo »odrešiti« slovenski narod, posebno propagandistom »jugoslovenarstva«. Potem ko avtor prikaže, kako nevedno in naravnost brutalno brezobzirno za zgodovino malih narodov sta se izražala o Slovencih in drugih malih narodih v Evropi Marx in Engels kot pripadnika nemškega naroda in izhajajoča iz nemškega razreda, naglašajo, kako nesmiselno in površno so pojmovali slovensko zgodovino celo slovenski zgodovinarji. Tisti, ki so v zadnjem času skušali zaobrtni to tendenco in pisati o slovenski zgodovini z večjim znanjem in razumevanjem, pa so deležni bojkota, kot npr. dr. Jože Felicijan, ki je objavil leta 1967 v Clevelandu in Celovcu knjigo v angleščini z naslovom »The Genesis of the Contractual Theory and the Installation of the Dukes of Carinthia« (Nastanek kontraktualne teorije in ustoličevanja koroških vojvod), v kateri je objavil svoje odkritje, da je Thomas Jefferson oprl svoje ustavno besedilo o pravici ameriškega ljudstva do neodvisnosti in ljudske suverenosti tudi na nekdanja ustoličevanja karantanskih knezov, v smislu na-

čela ljudske suverenosti, da je ljudstvo tisto, ki je nosilec suverenosti. Ustoličevanje pa ni bilo konec z Ernestom Zeleznim, ampak so ostala v načelu in v simbolni obliki veljavna še do 18. stoletja, kar je pomenilo priznanje slovenske državnosti še iz karantanskih časov. Avtor je ostro polemičen do vseh tistih, na tujem in med Slovenci samimi, ki so zamlčevali slovenskemu narodu ta dejstva in nam hoteli po vsej sili dopovedati, da Slovenci nimamo zgodovine in da nismo imeli nikoli lastne države. Avtor zaključuje svojo dolgo in izredno zanimivo ter temeljito razpravo z besedami: »Takšno stanje je končno posledica delovanja vzvodov, s katerimi se vrši socialni nadzor... Ta nadzor obsega obvezujoče zakone in določila, pa tudi ustrezne kazni, če jih kdo ne izpolnjuje. Poleg tega pa imajo državne strukture tudi določen ideološki sistem, ki ni nujno zakonsko izražen, npr. nacionalna ideologija vladajoče stranke. Ta skuša utrditi svoj položaj z idejnim zavajanjem (manipulacijo), predvsem prek javnih občil. V našem primeru je to zavajanje usmerjeno v vcepljanje občutka manjvrednosti, z vsemi takojmenovanimi »znanstvenimi« argumenti in propagandno tehniko, ki naj nas napravi voljne za asimilacijo. Več kot očitno je, da je ta propaganda imela na naše ljudi večji učinek, kot pa bi ga ob pravilni obveščenosti smela imeti. Tako velik, da skoraj ne najdemo več pravega izhoda iz začaranega ideološko manjvrednostnega kroga. Če se bo naša takojmenovana »elita« zavedala, kaj je vzrok takemu stanju — in pri tem je lahko elita vsakdo, ki čuti s svojim narodom — in če bomo pometli z ideološkim zavajanjem in njegovimi usedlinami, potem bomo Slovenci v prihodnje stopili v vrsto evropskih narodov. V nasprotnem primeru pa bomo izginili in za to ne bo niti več treba novih industrijskih con!«

Sledi nadaljevanje dolge novele »Magnetofonski trak«, ki jo je napisala Jasminka. To je že peto nadaljevanje. Novela je žal na škodo dogajanja preveč nabita z modrovanjem in diskusijami o vsem mogočem, ki so idejno preveč plitve, da bi mogla biti res zanimiva. Zanimivejše je okolje, v katero je postavljena, vendar pa tudi precej abstraktno — gre za zgodbo, ki spominja na »Decameron«, seveda brez njegovih načimb. Pa tudi brez njegove jedrnatosti.

Boro Ban nadaljuje svoj roman »Moč v bellem« iz zdravniškega okolja v Ljubljani, vendar je dogajanje tokrat predstavljeno nekam k morju. Marinka Terčon ocenjuje učbenik slovenskega jezika, ki sta ga v angleščini izdali dve Slovenki v Ameriki.

Osrednji spis te številke zaliva je nedvomno v obliki dnevnika napisan spis Borisa Pahorja »Planinska medigra«, s podnaslovom »Iz zapiskov«, ki obsega skoro 30 strani. V zelo posrečeni obliki dnevnika s počitnic v gorah od Višarj do Mangarta obravnava Pahor, kot je že njegova navada, vsakovrstne kulturne in politične probleme. Oblika dnevnika mu daje možnost, da mu o stvareh ni treba pisati v obliki dolgih razprav, ki bi vplivale dolgovozno in bi lahko dolgočasile bralca ali se mu zdele pretežke. Spretno jih je razdelil med lepe opise gorske narave, obujanje spominov, celo nekoliko sentimentalne zapiske. Tako npr. ne manjka v teh zapisih niti razglab-

ljanje o sloviti zgodbi Tristana in Izolde ali toplo napisanih spominov na srečanja z judovsko-italijansko pesnico, pisateljico, avtorico filmskih scenarijev in celo režiserko Edith Bruck iz Rima, katere pesmi, najbrž v njegovem prevodu, tudi najdemo v tej številki. Ni se čuditi, če ji zna Pahor spretno pridružiti Lepo Vido, Janeza Svetokriškega, Trubarja in še marsikoga. Tako se zdi bralcu kar naravno, da razpravlja avtor takorekoč mimogrede o raznih bistvenih vprašanjih slovenske zgodovine in zlasti sedanjosti, vedno v svojem znanem polemičnem, a vendarle kar obzirnem slogu. Vendar zna ostati tostran meje, ki bi pomenila oster prelom z nasprotnikom. Ali bolje rečeno z nasprotniki. Pahor jo ima z marsikom, a predvsem seveda z vsemi tistimi, ki s svojo neobčutljivostjo za slovenske nacionalne probleme in za demokracijo ovirajo razvoj slovenske kulture in nacionalnega razmišljanja, ali pa jima naravnost nasprotujejo.

Pahor se dotakne v dnevniku takorekoč vsega, kar hoče, bodisi v nekaj tja vrženih stavkih bodisi na celih straneh in poglavjih, a spet vse spretno in prikupno zavije v občutja in vtise zgoraj ali iz gorskih koč. Med drugim razpravlja o medvojni odnosih med partizani in domobrancami.

—o—

PROTI VINKULACIJAM IN RAZLASTITVAM V ŠKEDNJU

Na pobudo članov in prijateljev krajevne sekcije Slovenske skupnosti je okrog stopetdeset domačinov iz Škednja podpisalo vlogo na tržaško občino proti nameravani vinkulaciji obsežnega področja v spodnjem delu naselja (ulica Ponticello in druge), ki jo predvideva predlagana varianta k varianti št. 25 splošnega regulacijskega načrta in ki naj bi po zamisli občinskih načrtovalcev služila za ureditev javnega vrta. Poleg tega je še večje število posameznih lastnikov prizadetih zemljišč podpisalo in poslalo na občino svoje individualne pritožbe proti omenjenemu načrtu.

Prebivalstvo Škednja, ki dobro pozna potrebe svojega kraja, je v veliki večini proti takšni vinkulaciji področja, ki ne koristi nikomur, zato so se brez pomislekov pridružili pobudi za zavrnitev omenjene variante. Zato pričakujejo, da bo tržaška občina realistično preverila upravičenost vseh pritožb lastnikov in drugih krajevnih prebivalcev Škednja in umaknila nemogoč predlog variante, ki tako krivično prizadejene področje v bližini pokopališča, ul. Ponticello in bližnje okolice. Proti takšni varianti so sami urbanistični razlogi, kajti vinkulacije brez konkretnih možnosti za uresničitev dveh ključnih potreb so še posebno krivične in nesmiselne, dalje javni razlogi za ohranitev etničnega razmerja med prebivalci ter preprečitev bodočih razlastitev. Na omenjenem področju naj bi občinska uprava uredila »zelene površine«. Načrt je povsem nerealen, ker tudi že obstoječih zelenih površin občina ne zmora vzdrževati. Škednjski park, ki se razteza od ulice Baiamonti proti vrhu Škednja, je recimo pravo smetišče. Ali naj potemtakem v Škednju nastane še eno takšno smetišče brez vsake koristi za celotno skupnost in za ceno uničenja lepo gojenih vrtov številnih malih zasebnikov - domačinov?

Prizadeti prebivalci Škednja hkrati pričakujejo, da bodo to njihovo občuteno zahtevo podprle vse demokratične sile, ki so jim problem in stiske naših ljudi pri srcu.

Sodobno kmetijstvo

Še o krompirju

Poleg hranilnih snovi je v krompirju tudi alkaloid solanin, ki ga je v lupini petkrat več kot v mesu gomolja. Včasih se količina solanina in podobnih strupenih snovi precej poveča. Kadar ga je nad 20 mg na 100 g, krompir ni primeren za hrano. Če ga uživamo v večji količini, povzroči črevesno obolenje, podobno gastroenteritisu, črevesnemu katarju.

Do velikega povečanja solanina pride predvsem v mladem, pozelenem krompirju, ki ga je treba odstraniti. Krompir, ki pa pozeleni med skladiščenjem pozimi ali spomladi, ni nevaren, zlasti olupljen.

Jedilno kakovost krompirja določajo notranje lastnosti, in sicer razkuhanje, čvrstost (konsistenca), moknatost, vlažnost in struktura. Delimo ga v štiri vrste: Vrsta A — za solato; gre za vrsto krompirja, ki se ne razkuha, gomolji so čvrsti, meso

je vlažno in drobno zrnato; temu je še najbližja sorta cvetnik. Vrsta B — gre za krompir, ki se ga uporablja v različne namene; takšna je na primer vrsta bintje. Vrsta C — gre za moknat krompir, ki se razkuha, meso je suho in grobo zrnato. Takšen krompir je namenjen krmi in industriji. Primeren je tudi za pripravo testa. Vrsta D — gre za krmni in moknat krompir, gomolji so rahli in se močno razkuhajo, meso je suho in grobo zrnato. Večina porabnikov želi vrsto A in B in meso bele barve.

Na Primorskem ima krompir na voljo tudi do 240 dni rastne dobe, če bi ga namakali. Ker pa je ta možnost majhna, pridelujejo zelo zgodnji krompir. Tako izkoristijo čas, ko je dovolj naravne vlage — od februarja do junija. Nasprotno je v goratem svetu komaj 60 do 80 dni rastne dobe za debelitev gomoljev. Zato tam uporabimo zgodnjo sorto, ki ima bujno rastoče cime, uporabljamo manj dušika in sadimo fiziološko starejše seme.

S pridelkom 25 ton gomoljev pobere mo z vsakega hektara njive 100 kg dušika, 120 kg kalija, 23 fosfora, po 10 kg žvepla

in klora, ter vrsto drugih snovi. Če se to ponavlja brez gnojenja na isti njivi, začne pridelek upadati, zato moramo dodajati hranilne snovi.

Oskrba krompirišč s hranilnimi snovmi

Dušik vpliva na rast in pospešuje razvoj bočnih stebel. Največ ga rabi v času bujne rasti listja, ko so rastline visoke 15 do 20 cm in traja trideset dni, torej približno med 50. in 80. dnem po sajenju. Kasneje se potreba po dušiku zmanjša, a brez njega ostane krompir majhen in bled, svetlozelene barve in tog, s pokončnimi listi, hitreje dozoreva, pridelek pa je manjši.

Krompir rabi fosfor in ga v obliki fosforovega oksida vsrka iz zemlje do 60 kg na hektar, to pa le, če ga dodamo v dostojni obliki.

Krompir rabi mnogo kalija in ko cima doseže vrhunec in če je tudi preskrba z dušikom dobra, vsebuje krompir kakih 420 kg kalijevega oksida na hektar. Gomolji z malo kalija so izredno občutljivi.

Rastlina porabi tudi magnezij, katerega vsrkavanje ovira prevelika kislost tal, slab zlog zemlje in izobilje kalija. V zemlji, posebno pa v hlevskem gnoju so še drugi, za rast pomembni elementi, kot so bor, cink, mangan, baker in molibden. Tako pomanjkanje kot preobilje naštetih snovi škodljivo vpliva na rast in pridelek.

Z.T.

Motor na alkohol

Brazilska industrija je dala v prodajo prve avte na pogon s skoro čistim alkoholom. S tem se hoče Brazilija vsaj delno rešiti odvisnosti od tujine, kar zadeva pogonska sredstva, t.j. nafto oziroma bencin. Razen tega je alkohol kot pogonsko sredstvo precej cenejši kot bencin in nafta. Brazilci morajo plačati zdaj za liter bencina približno 470 lir, liter alkohola pa jih stane samo polovico te vsote. Sicer porabijo novi avtomobilski motorji 20 odstotkov goriva več, a prihranek je še vedno velik. Največ alkohola pridelajo iz sladkornega trsa, ki raste na velikanskih plantažah, da se še mnogokrat povečati.

Pred par leti se je tudi v Evropi veliko govorilo o raznih avtomobilskih motorjih na drugačna goriva, toda v poslednjem času je to kljub naglemu višanju cen bencina in nafte potihnilo. To se da razlagati s tem, da industrije, ki delajo poskuse z novimi motorji, nočejo vzbujati pozornosti konkurence, ali pa tudi s tem, da naftne družbe nimajo interesa na drugačnih motorjih in sproti »zadušijo« s svojim vplivom vsake take poskuse.

Olimpijske igre še vedno negotove

Upanj, da se bo predsedniku Mednarodnega olimpijskega odbora lordu Killaninu posrečilo rešiti moskovske igre s kompromisom, ki naj bi ga dosegli na zasedanju izvršnega odbora svetovne športne organizacije, je vedno manj. Po sestanku s predstavniki evropskih olimpijskih odborov je bilo na vrsti srečanje s športnimi zvezami, katerih panoge so vključene v olimpijski program. Eno zadnjih upanj predstavlja sestanek med Killaninom in Novikovim, ki je morda prišel v Lousanno z novimi sovjetskimi predlogi.

Britanska vlada je znova potrdila svoj pristop k ameriškemu bojkotu. Med parl-

mentarno razpravo je namreč predstavnik vlade izrekel pripravljenost finančno podpreti športnike, ki bodo pristopili k bojkotu. Londonska vlada je nadalje pripravljena organizirati vrhunske športne prireditve, ki naj bi tako nadomestili olimpijske igre.

Predsednik norveškega olimpijskega odbora Mollen, ki je že odpovedal nastop na moskovskih igrah, pa je dejal, da bi Mednarodni olimpijski odbor moral že januarja odpovedati moskovsko prireditev, ker iger ni moč prirediti v državi, ki je z večerom v Afganistan prekršila olimpijsko listino.

EGS IN IRAN

Zunanji ministri držav članic Evropske gospodarske skupnosti so na zasedanju v Luksemburgu sklenili, da bodo njihove vlade takoj zmanjšale diplomatska predstavnistva v Iranu. Če iranski študentje ne bodo izpustili ameriških talcev do polovice maja, bo EGS odredila tudi gospodarske sankcije. Takoj pa začne veljati prepoved izvoza vojaškega materiala v Iran. Zelo verjetno se bodo stališču Evropske gospodarske skupnosti pridružile tudi Grčija, Portugalska in Španija, ki so zaprosile za vključitev v deveterico, pravtako pa Kanada in Japonska.

Iz dobro obveščenih virov prihaja tudi vest, da bodo veleposlaniki držav Evropske gospodarske skupnosti znova odpotovali v Teheran na ponoven poskus, da bi prepričali iranske oblasti, naj osvobodijo talce.

Če ta diplomatska akcija ne bo obrodila uspeha, bodo ustavili izvoz v Iran z izjemo zdravil. Skupnost ne bo hkrati več uvažala iranskega petroleja po cenah, ki presegajo tiste, ki jih je določila Organizacija držav proizvajalk. Za sprejem gospodarskih sankcij se bodo odločili ministri na srečanju, ki bo sredi maja.

NOV SVETOVNI VIŠEK V OBJADRANJU SVETA

Henry Jaskula, 56-letni poljski kapitan brez ene roke, je z majhno jadnico objadralski svet, ne da bi bil pristal v kakem pristanu. Med vso plovbo se ni niti enkrat izkrcal. Zemeljsko oblo je objadralski svet v 178 dneh, kar je nov svetovni višek v tem pogledu. Pred njim so samo trije pomorščaki objadralski svet brez vmesnega izkrcanja, toda vsi so porabili za plovbo več dni kot Jaskula. Jaskula je odplul iz Gdynje 12. junija lani in se je vrnil na točko na Atlantskem oceanu, kjer je spet križal svojo plovno pot, kot rečeno po 178 dneh. Zdaj nadaljuje plovbo proti domačemu pristanu, a se tudi do tja ne bo izkrcal, če k temu seveda ne bo prisiljen. Večino časa med svojo samotno plovbo ni imel nobene zveze s svetom, ker se mu je pokvaril radijski oddajnik.

NOVA STEVILKA »MLADIKE«

Te dni je izšla četrta številka »Mladike«. V njej sodelujejo z zanimivimi prispevki med drugimi Franc Rode, Milena Merlak, Zora Tavčar, Bruna Pertot, Majda Košuta, Vladimir Kos, Vojko Arko, Martin Jevnikar, Maks Sah in drugi. Stevilka je pestra in čedno ilustrirana.

KNUT HAMSUN POTEPUHI

Poslovenil Oton Župančič 93

Nobeden od njiju ni pozabil te noči, čeprav se jima ni nič hudega pripetilo. Toda oba sta se jasno zavedala, da sta na brezbožnih potih, in celo Avgust, ki se je delal tako drznega, je imel še dolgo potem nemirne noči. Pač tudi ni bil vaju ropanja grobov in je bil razburjen. Vedel je, da mora delati naglo in tiho, glasen razgovor, da bi šklepetala cerkvena okna, ni bil mogoč, tudi ni bilo trenutka primerno, da bi srdito zaklel, kadar se je prasn timer kak žebelj. Moral je imeti samo krepko voljo in se ne brigati za tovarišev ugovore.

Ko je rakev odprl, še ni bilo opravljeno, treba je bilo še najti prstan v nočni temi, kar je bilo najtežje od vsega. Avgust bi bil pri komaj pokopanem mrliču našel roko in prst po umih. Tu pa je bilo vse kaj drugega, v rakvi so bile samo obleka in kosti, ki so se pač med dolgim prevozom od zaliva pretresle in pomešale. Kam so se izgubile roke? Iskal je približno v sredini trupla. Nič.

Iskanje je trajalo celo večnost. Edevarta ni več strpelo, zapustil je svoje mesto in stopil na pokopališče. Avgust je imel odprt samo en konec rakve in je zagodil lopato no pošev med obod in pokrov, da je ostala odprta. Z eno roko je grebel po rakvi.

Edevart je zašepetal v grob: »Pojdi zdaj Avgust!«

Avgust se je vzklonil, bil je razkačen in je odgovoril: »Nazaj, takoj nazaj, če ne, te vzemi vrag!«

»Mar si vzemi moj prstan in ga prodaj!«

»Tvoj prstan, ha? In grobar naj najde moj prstan in naj si ga vzame? Jezik za zobe!«

Edevart se je moral vrniti, in Avgust je začel zopet tipati po rakvi. Izprevidel je, da ne velja segati na slepo zdaj sem, zdaj tja, moral je začeti na enem koncu in pretipati vse po vrsti od palca do palca — o, mučno delo vse otipati, kar se mu je namerilo pod prste, večinoma je bila obleka, često kost, večkrat gumb, zdajpazdaj kaj gnusnega, kar se je lepilo. Gumbi so ga večkrat prevarili, kajti bili so majhni in okrogli, truplo je ležalo v rakvi popolnoma oblečeno, bili so gumbi na suknji in na hlačah. Avgust je vzdržal, ko je naposled prstan našel, se ni mogel premagati, temveč je glasno zašepetal svojemu tovarišu: »Imam ga!« Edevart je potem slišal, kako je mukoma zopet pritiskal pokrov, žebli so zopet zaškripali. Seveda je bilo zdaj Avgustovo delo slabo in površno, ni našel starih lukenj od žebeljev in si jih ni upal zabijati, potisnil je pokrov navzdol, stopil nanj in ga skušal zapreti s svojo težo, nato je slišal Edevarta, da je metal z lopato nazaj in po nji teptal, da bi se sesedla.

Zdaj mu je ostalo še važno delo: moral je zabrisati sled za seboj. Edevart je slišal, kako je z rokami čistil in pometal, naposled je položil ruše na grob — to ga je dolgo zamudilo, šlo je za to, da bi se čim prej manj poznalo, kje so bili staknjeni posamezni kosi.

Naposled je Avgust prišel. »Potiplji!« je rekel.

Edevart je potipal. Bil je prstan. Edevart je rekel: »Daj meni lopato in sekiro!«

Molče sta se vračala skozi farovski gozd. Dež je začel...

Da, prišel je jesenski dež, padal je tri dni in Avgustu se je zdelo to sreča in delo božje previdnosti: ta blaženi dež bo odvrčal ljudi od pokopališča, bo zabrisal posledke med rušami na odprtem grobu, tudi bo izpral vso prst, raztrošeno okoli groba. Po tem blaženem dežju je bilo njuno podjetje uspelo podjetje...

Nato se je začelo zopet potovanje s culo, ob času, ko so ljudje spravljal krompir, v oktobru, pod mračno jesen. Avgust je hotel ob obali na jug, Edevart je sumil, da se je namenil na Fosenland, kjer je bil zaljubljen v visoko damo, to ni Edevarta motilo, samo ako tovariš ne ustrelj njenega moža, kakor je nekdan omenil. Rekel je: »Mislim, da bo. culo kaj hitro razprodal, potlej si nakupi novega blaga v najbližnjem mestu!« Avgust je odgovoril: »Le brez skrbi!«

Razšla sta se. Nista se videla do poletja, do semnja v Stockmarknesu.

Edevart je jadral na svoji ladji naravnost na sever v Kvaelski fjord, preden je

začel tržiti. Upal je, da bi utegnili biti v teh krajih še nekaj denarja od zadnjega poletnega lova na slanike.

Bila je ostra tekma med štacuno v zalivu in med Gabrielsenovo štacuno, ta ali oni bo moral nazadnje odnehati. Gabrielsen je baje dobil veliko moč z nekako kavcijo od sorodnikov svoje žene, ni bilo pričakovati, da bi mu bila Pavlina kos, toda bila je previdna ženska, razborita, natanko je izračunala, česa ljudje v raznih letnih dobah najbolj potrebujejo, in se je zakladala s primernim blagom. To je bilo tenko premišljeno, ni kupovala petroleja proti poletju, ko je sijalo polnočno sonce, ne tobaka na zimo, ko so odšli vsi moški na Lofoten, delala je umno in preudarno.

Joakim je videl, da trgovina uspeva, in ker je že v to zaštokljal, se mu je zbudilo častihlepje, da se ne umakne Gabrielsenu. Urejal se je po malem in ni nakupoval nikoli več, nego je imel gotovine, premišljala sta oba, sestra Pavlina je prinesla svoj seznam, in Joakim se je zanesel nanj in naročal po njem, naj so delali trgovci v Trondhjemu, kar so hoteli: ali prodajajte po kupčevih cenah in pogojih ali pustite.

(Dalje)

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151

— Good morning, Mike!

— Ja, ja, je pršu mrez.

— How are you?

— Je zastojn, da se pačes, ke te ne zstopem.

— What, it is possible - you don't understand English? Nowadays every donky can speak English.

— Posluši Jakec: če misleš jet taku naprej, se bom nečko obrnu in bom šou.

— Well, bomo pej spet po domače. Ma zdej videm, de si forte nacionalist in da ne greš z duham časa.

— Rajši mi ti povej, kej te je danes primlo, de si začnu nečko po angleško!

— E, jest grem sez duham časa, dragi moj. Ke tisto zmiram po slovensko je pasalo, tisto je šovinizem, nacionalizem, in tu an napreden človek ne smej bet. Treba bet odprt in šerok in kozmopolitičen. Kej nismo must?

— Tisto, de smo must, sm tudi jest zamerkau, zatu ke me večkrat bolijo kosti. Ma vselihi ne zastopem, de si glih zdej postou taki strašno internacionalističen.

— Znaš, sm biu zadnje cajte dosti na aneh koncertah. Prfina u Maribor sm šou, ke je blo tam ku ano tekmo vanje peuskeh zborov. Res da so pojali tudi po slovensko, ma tudi dosti po latinsko, po angleško, po nemško, po madžarsko, po srbsko in vse sorte. Taku da vsak lahko vide in sliši, de slovinci znamo tudi pojat u vseh jezikeh. Pole je biu u Trsti tudi ta bulši slovensi zbor; tisti štedentje sez univerze u Lublani. In tudi uani so pojali ta bulši del samo po angleško al po latinsko in magari še po madžarsko; ta slabši del (bol za stare ledi) so pej zapojali po slovensko. Taku sm zastopu, de treba bet bol odprt in ne touč zmiram samo po domače.

— A, zdej te zastopem. Ma meni se zdi, de smo mi Slovenci edini internacionalisti u Evropi. Vidi, ni dougo tega, ke je u Trsti pojau an poljski zbor. In kej misleš, kaku se pojali? Samo po poljsko. In tudi tam u Gorici pristimi Seghizzi, ke pridejo zbori od vseh krajev. Pridejo Romuni in pojejo po romunsko, pridejo Nemci in pojejo po nemško, Madžari po madžarsko in taku naprej vsak po svoji je žvgoli. Samo mi Slovenci...

— E, mi Slovenci!

— Figo in Slovenci. In tisti pevovodje, ke zberejo za kašen bol pomemben nastop rajše tuje pesmi prouzaprou zaničavajo, domačo robo in čejo s tem reč, de naše pesmi so mejn vredne. Jest be jeh...

— Vre videm, de si ti forte šovinist. Jest te pozdravem: Good bye.

— Pišme u r't.